

ŁASKA, MIŁOŚĆ I SPOŁECZNOŚĆ

Tekst przewodni: 2 Kor 13,13.

Zakres studium: 2 Kor 13,11-13.

Część I: Przegląd

Wprowadzenie: Wyobraź sobie, że jesteś na lotnisku i żegnasz się z przyjacielem czy bliską osobą. Spędziliście ze sobą sporo czasu, a może nawet wspólnie pokonywaliście trudne wyzwania. Tuż przed odprawą ta osoba po raz ostatni zwraca się do was, by wypowiedzieć kilka ostatnich słów. Te słowa zapamiętasz na długo po waszym rozstaniu.

Jakie to słowa? „Dbaj o siebie”? „Nie poddawaj się, idź naprzód”? „Pamiętaj, wierzę w ciebie”?

Ostatnie słowa zapadają w pamięć. Może być ich niewiele, ale często wyrażają najgłębsze emocje, przypominają najważniejsze przesłanie i wyrażają to, co wypowiadający je pragnie wam przekazać.

Apostoł Paweł zakończył większość swoich nowotestamentowych listów w podobny sposób. Po rozdziałach nauczania, napomnień, argumentacji, zachęty i pouczeń Paweł wieńczył swoje listy ostatnimi słowami podsumowującymi jego intencje i zwięźle wyrażającymi łaskę, miłość i wspólnotę - sedno ewangelii i chrześcijańskiej społeczności.

Paweł nie kończył swoich listów w trywialny sposób, ale błogosławił i utwierdzał swoich adresatów oraz kierował ich myśli na to, co najważniejsze. Kiedy studiujemy zakończenia listów Pawła - w tym zwłaszcza 2 Kor 13,11-13 - nie są to jedynie grzeczne pożegnania. Słyszymy w nich rytm serca Pawła oraz, co najważniejsze, rytm serca samego Boga.

Tematy lekcji: W tej lekcji skupimy uwagę na trzech zasadniczych koncepcjach występujących w 2 Kor 13,11-13, ostatnich słowach apostoła Pawła skierowanych do zboru w Koryncie:

1. Łaska jest podstawą. Jest ona także darem Jezusa.

2. Miłość jest podtrzymującą mocą. Miłość jest także naturą samego Boga.

3. Wspólnota jest wynikiem więzi. Wspólnota jest także owocem działania Ducha Świętego, które jest niezbędne dla istnienia zdrowej chrześcijańskiej społeczności.

Część II: Komentarz

1. Tło - praktyka pisania listów: W czasach nowotestamentowych pisanie listów było powszechnie stosowaną praktyką, zasadniczą formą łączności, zwłaszcza w świecie grecko-rzymskim, w którym filozofowie, nauczyciele i przywódcy często wysyłali listy pisane w standardowym formacie: powitanie, dziękczynienie, treść zasadnicza i zakończenie. Paweł stosował tę strukturę, ale napełniał ją głębokim teologicznym i pasterskim znaczeniem. Zazwyczaj dyktował listy skrybie (*amanuensis*), a następnie wysyłał jej przez zaufanych posłańców, takich jak Tymoteusz czy Febe.

W powitaniach w swoich listach Paweł często łączył żydowską i grecką formułę („łaska i pokój”), a zakończenia jego listów były czymś więcej niż pożegnalnymi formułami - wyrażał w nich troskę, duchowe priorytety i więzi z adresatami. W 1 Kor 16,19-24 Paweł kończy list pozdrowieniami od innych zborów, osobistym podpisem potwierdzającym jego autorstwo, mocnym ostrzeżeniem dla tych, którzy nie miłują Chrystusa oraz serdecznym błogosławieństwem, podkreślając łaskę i niezłomną miłość do Koryntian.

W przeciwieństwie do tego, 2 Kor 13,11-13 zawiera zakończenie w formie łagodnego napomnienia i wezwania do radości, jedności i pokoju, zwieńczone mocnym trynitarnym błogosławieństwem: „Łaska Pana Jezusa Chrystusa i miłość Boga, i społeczność Ducha Świętego niech będzie z wami wszystkimi” (2 Kor 13,13). Te zakończenia są przykładem wyjątkowego łączenia przez Pawła doktryn z osobistym przesłaniem, które to połączenie nadaje jego listą charakter stałej duchowej zachęty skupionej na łasce, miłości i wspólnocie.

2. Łaska jest podstawą: W 2 Kor 13,11-13 Paweł kończy swój list mocnym i pełnym teologicznego znaczenia błogosławieństwem, kładąc mocny nacisk na kwestię łaski. Zaczyna błogosławieństwo od „łaski Pana Jezusa Chrystusa”, podkreślając łaskę jako podstawowy element chrześcijańskiego życia. Ta łaska, wyrażona przez ofiarność Chrystusa (jak zauważyliśmy wcześniej w 2 Kor 8,9), umożliwia odrodzenie, jedność i pokój w znękanym problemami zborze korynckim.

Decyzja Pawła, by zakończyć list nie napomnieniem, ale nawiązaniem do łaski, odzwierciedla szczerą pasterską troskę apostoła i czyni to zakończenie podobnym do zakończeń innych listów Pawła. Na przykład, *List do Rzymian* (Rz 16,20), *List do Galatów* (Ga 6,18) i *List do Filipian* (Flp 4,23) kończą się podobnymi odwołaniami do podtrzymującej obecności łaski Chrystusa. W 2 Kor 13,11-13 łaska prowadzi do miłości (Boga Ojca)

i społeczności (Ducha Świętego), tworząc strukturę obejmującą pełny zakres Bożych więzi. Według Pawła łaska nie jest jedynie pojęciem teologicznym, ale żywą mocą jednoczącą wierzących z Bogiem i sobą nawzajem. Tak więc apostoł konsekwentnie nawiązuje do łaski w ostatnich słowach swoich listów, by przypomnieć wierzącym, że zbawienie, życie i moc w chrześcijańskiej społeczności zostały dane przez łaskę.

3. Podtrzymująca moc miłości: Paweł kończy swój list (2 Kor 13,11-13) wezwaniem do jedności i pokoju zwienczonego jednym z najpiękniejszych błogosławieństw w całym *Nowym Testamencie*. Centralnym tematem tego fragmentu jest miłość, zwłaszcza jako wyraz natury Boga. W 2 Kor 13,13 Paweł umieszcza „miłość Boga” jako zasadniczy element doświadczenia wierzących z Bogiem obok łaski i społeczności. Ta miłość nie jest mglistym uczuciem, ale sednem tego, kim jest Bóg - Źródłem zarówno zbawienia jak i życia chrześcijańskiej społeczności. Ta miłość łączy się z napomnieniami w 2 Kor 13,11, gdzie wierzący są wezwani do odrodzenia, wzajemnej pociechy, jedności myśli i życia w pokoju. Te nakazy dane członkom Kościoła mogą zostać spełnione jedynie wtedy, kiedy są oni ugruntowani w ofiarnej, pojednawczej miłości pochodzącej od Boga.

Paweł konsekwentnie podkreślał temat pojednania w zakończeniach swoich listów. W Rz 15,30 wzywa wierzących „przez miłość Ducha”, by walczyli w modlitwach, co oznacza, że miłość jest siłą motywacyjną także w duchowym dziele.

W Ef 6,23-24 Paweł kończy *List do Efezjan* słowami: „Pokój niech będzie braciom i miłość wraz z wiarą od Boga Ojca i Pana Jezusa Chrystusa”, a następnie dodaje: „Łaska niechaj będzie ze wszystkimi, którzy miłują Pana naszego, Jezusa Chrystusa, miłością niezniszczalną”. Miłość jest tutaj zarówno boskiego pochodzenia jak i okazywana przez ludzi w odpowiedzi na miłość Bożą jako odzwierciedlenie miłości Boga okazanej im. Podobnie w 1 Tes 3,12 Paweł mówi: „Was zaś niech Pan napelni obficie miłością do siebie nawzajem i do wszystkich, miłością, jaką i my dla was żywimy”, ponownie łącząc miłość z dziełem Bożym i świadectwem Kościoła.

W 2 Kor 13 Paweł nie tylko kończy list, ale podsumowuje ewangelię. „Miłość Boga” jest źródłem „łaski Chrystusa” i „społeczności Ducha Świętego”. Tylko w tym liście Paweł stosuje wprost trynitarną formułę „w epilogu, by podkreślić szczególne role Osób Bóstwa w dziele zbawienia” (2 *Corinthians*, w: *Andrews Bible Commentary*, red. Ángel Manuel Rodríguez i in., Berrien Springs 2022, s. 1685). Miłość jest najważniejszą cechą Boga przejawiającą się w łasce i jednoczącą wierzących w społeczności. Kończąc swój list tym trynitarnym błogosławieństwem Paweł przypomina Koryntianom - członkom podzielonego i problematycznego zboru - że tylko autentyczne doświadczenie miłości Boga może odbudować ich jedność, podtrzymać ich pokój i dać siłę ich społeczności.

4. Wspólnota jako wynik więzi: Temat wspólnoty jest podkreślony w 2 Kor 13,13 jako społeczny wynik działania Ducha Świętego. W tym wersecie „społeczność” (*koinōnia*) odnosi się do wzajemnego uczestniczenia w prawdziwej więzi istniejącej między wierzącymi a Duchem Świętym oraz wzajemnej więzi między wierzącymi dzięki jednoczącej obecności Ducha Świętego. Ostatnie błogosławieństwo podsumowuje sens chrześcijańskiej społeczności - Duch Święty tworzy i podtrzymuje jedność i głębię więzi w Kościele. Koryncki zbor, naznaczony wcześniej podziałami i rywalizacją, jest wezwany do doświadczenia pojednania i harmonii przez społeczność tworzoną przez Ducha Świętego.

Paweł nawiązuje do tego tematu jedności tworzonej w mocy Ducha Świętego także w innych listach. W Flp 2,1-2 wzywa wierzących: „Jeśli więc w Chrystusie jest jakaś zachęta, jakaś pociecha miłości, jakaś wspólnota Ducha, jakieś współczucie i zmiłowanie, dopełnijcie radości mojej i bądźcie jednej myśli, mając tę samą miłość, zgodni, ożywieni jednomyślnością”. Podobnie w Rz 15,5-6 wyraża pragnienie: „A Bóg, który jest źródłem cierpliwości i pociechy, niech sprawi, abyście byli jednomyślni między sobą na wzór Jezusa Chrystusa, abyście jednomyślnie, jednymi usty wielbili Boga i Ojca Pana naszego, Jezusa Chrystusa”. Zgoda jest wynikiem więzi tworzonej przez Ducha Świętego utwierdzającego wzajemną miłość i wspólnotę w nabożeństwie.

W Ga 5,22-26 Paweł opisuje owoc Ducha Świętego między innymi jako miłość, pokój i łagodność - cechy bezpośrednio związane z więzią i niezbędne do życia w społeczności. Tak więc w 2 Kor 13,13 Paweł przekazuje nie tylko ogólne czy zwyczajowe końcowe błogosławieństwo, ale projektuje wizję tego, co Duch Święty czyni możliwym - pojednanej, pełnej łaski, miłującej społeczności związanej w Bożej wspólnocie. „Łaska, miłość i społeczność nie są naturalne dla ludzi, ale w Kościele wypływają od Osób Bóstwa i są wyłącznie Bożymi darami. Te dary mogły uleczyć zbor w Koryncie i przygotować go do spełnienia chrześcijańskiej nadziei w dniu powtórnego przyjścia Pana” (2 *Corinthians*, w: *Andrews Bible Commentary*, s. 1685).

Część III: Zastosowanie

Omówcie poniższe pytania w kontekście 2 Kor 13,11-13:

1. W 2 Kor 13,11 Paweł mówi: „Doskonalcie się”. Dlaczego Paweł ujął ten cel w ostatnim napomnieniu? Na czym może polegać doskonalenie się w twoich osobistych więziach i w społeczności zborowej?
2. W jaki sposób możliwe jest „bycie jednomyślnymi” (1 Kor 1,10) i „posiadanie pokoju” (Rz 12,18) w zborze (takim jak zbór w Koryncie), w którym istniały tak liczne konflikty (zob. 1 Kor 1,10-13)?
3. Jaką rolę odgrywa pokora w umacnianiu jedności?
4. W 2 Kor 13,12 wierzący otrzymali polecenie: „Pozdrówcie się nawzajem pocałunkiem świętym”. Czy dzisiaj byłby to kulturowo stosowny sposób wyrażenia duchowej więzi i jedności?
5. W jaki sposób doświadczyłeś ostatnio łaski Chrystusa i jak twoje doświadczenie może wpływać na twój sposób reagowania na trudnych ludzi i trudne sytuacje?
6. Czy w twojej duchowej społeczności istnieją więzi wymagające uzdrowienia i wzmocnienia? Jakże to więzi? Co możesz zrobić, by zmierzać ku ich uzdrowieniu?
7. Paweł kończy swój list wyrażeniem radości, pocieszenia i pokoju. Który z tych Bożych darów jest ci najbardziej potrzebny w tej chwili i jak możesz go przyjąć dzięki obecności Boga?

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELI

- **Przewodniki**- materiały uzupełniające treść „Lekcji biblijnych”.
- **Pytania**- propozycje przebiegu zajęć i pytań do dyskusji w szkole sobotniej.

www.adwent.pl

dział: Studium biblijne

- **Materiał do „Czasu misji”:**
<https://adwent.pl/czas-misji>

KONSULTACJE ONLINE DLA NAUCZYCIELI

- Wspólne przygotowanie do prowadzenia najbliższego studium Biblii.
- Propozycje dodatkowych zajęć.
- Odpowiedzi na pytania związane z treścią studium.
- Wspólnota, modlitwa

każdy czwartek, godz.20.00

Zoom: 856 5129 9515

Kod dostępu: Biblia